

De fapt, povestea lui Matei despre viața, dispariția și învierea lui Dumitru Hulub era mai proaspătă în mințile companiilor decât cea abia ascultată și, evident neterminată, a lui Augustin. Rămăsese acolo ca o flăcără mică, pâlând firav, aruncând lumini ce nu luminau nimic, prelungind taina cu umbre tremurătoare și întrerupte. Avantajul ei, dacă de un avantaj putea fi vorba, se afla în pliurile inconsistente ale poveștii însăși, în subțirimea aței ce-i lega căptușeala și accesoriile de înfățișarea reală, neechivocă a stofei din care îi erau cusute veșmintele.

De aceea, cu toții au fost surprinși când, în ziua următoare, în timp ce îl așteptau pe Augustin, Matei se ridică brusc de pe scaun, își potrive ochelarii, făcu câțiva pași spre stânga, apoi spre dreapta, puse mâna pe umerii celor de față, ca și cum ar fi vrut să se convingă că sunt reali și nu niște plăsmuiri ale imaginației sale. Matei făcuse și altădată gestul acesta, dar el semănase atunci cu un fel de binecuvântare. Acum, atingerea umerilor aducea mai degrabă cu comuniunea participanților la un parastas, un transfer multiplicat de energii spre trupul rumenit al colaculului, ridicat de mâinile tremurătoare ale preotului spre înaltul bolții unde sălășluiește sufletul răposatului. Dacă în cele trei saloane s-ar fi găsit atunci mai multe femei, nu-i exclus ca ele să fi început să-și acopere capul cu maramă și, eventual, să se pregătească să bocească. Dar, și aceasta era una din ciudățeniile locului, la *Consul* femeile și fetele tinere erau rare. E drept, cafeneaua nu avea nimic din barul sau restaurantul unui mare hotel, unde migrația de la viermuiala democratică a parterului la elitismul exclusivist al etajelor superioare era nu doar mai lesnicioasă ci și mai lipsită de complicații și riscuri inutile. Ca orice

bărbat la răscruce, *Consulul* devenise misogin din întâmplare: nehotărârea și plictisul nu votează întotdeauna în favoarea schimbării. *Benedicat vos omnipotens Deus Pater et Filius.*

— Cum v-am promis, începu Matei, l-am căutat pe Nicolae și am încercat să aflu de la el continuarea poveștii lui Dumitru. Era grăbit, se pregătea să plece din țară, n-am aflat, probabil, tot ce știa. Mai mult decât nimic.

De pildă, nimeni n-a putut afla care fusese orașul spre care s-a îndreptat Dumitru Hulub în dimineața acelei zile de septembrie 1983. Toți cei cu care am vorbit înclină să creadă că el rămăsese, de fapt, în Iași, iar Dumitru n-a dezmințit niciodată în mod convingător ipoteza. Eu nu pot crede asta. Un om ca Dumitru, foarte cunoscut în orașul lui de adopție, nu poate rămâne multă vreme neidentificat. Nu era plauzibil nici zvonul, ce circulase imediat după dispariție, că Dumitru fusese arestat și că, dacă nu zăcea undeva îngropat de surprerea unui mal la Canalul Dunărea-Marea Neagră sau pe fundul unui smârc din Deltă, atunci zăcea, cu siguranță, pe cimentul unei celule la Gherla, Sighet sau Aiud.

Nici ipoteza că Dumitru trecuse clandestin granița nu stătea în picioare. Nu pleci brusc de acasă și nu ajungi într-un loc pe care, fie și inconștient, l-ai dorit, pentru ca, apoi, să stai ascuns. Dumitru Hulub nu avusese niciun conflict deschis cu familia, își iubitise, în felul său, soția și copiii, se putea presupune că nu avea niciun motiv să nu le transmită unde se găsește și ce gânduri are. Cel puțin în ochii săi, Dumitru se simțise întotdeauna un om liber, iar un om liber nu numai că nu-și subestimează propria capacitate de reacție și acțiune, dar nu ignoră deloc roțițele angrenajului în care se știe prins. Iar el se simțise întotdeauna parte a angrenajului care era familia: soția și cei patru copii.

Despre toate acestea am discutat cu Nicolae, dar ele nu erau decât un fel de prolog, de *predoslovie* a unei istorii mai mult decât apocrife! Căci povestea lui Nicolae nu e, cu siguranță, povestea mea și, la drept cuvânt, nu sunt prea convins că e și povestea lui Dumitru. Dacă am avea un aparat care să detecteze nu doar minciuna, ci și cantitatea de adevăr ce se strecoară în faliile dintre două lespezi supuse aceleiași mișcări tectonice pe care o reprezintă viața, i-am

putea verifica acesteia nu doar autenticitatea ci și verosimilitatea. O fi inventat cineva un asemenea instrument?

Cert e că, atunci când începu să-și povestească *absența*, Dumitru n-a pomenit nimic despre locul unde s-a aflat imediat după ce a plecat de acasă. Oricât au insistat familia, rudele, prietenii, Dumitru spunea că nu *știe*, nu-și *amintește*. O singură dată, când fiica mezină a acceptat să vorbească cu el, după aproape doi ani de la revenirea lui în oraș, Dumitru spuse, ca din întâmplare: penitențele nu se fac în mijlocul oamenilor, ci în deșert. Irina, fata cea mai atașată de Dumitru, fusese cea care suferise cel mai mult și nu putuse înțelege nicicum de ce tatăl ei continuase să rămână departe de familie și după ce, de mai bine de câteva luni de zile, prezența lui fusese semnalată de o serie de cunoscuți. Nu o interesa, spunea Irina, ce s-a întâmplat cu el, era gata să-i ierte totul, dar de ce nu dă niciun semn de apropiere? De ce se comportă ca un înviat din morți și nu ca unul care-și asumă rătăcirea ca pe începutul unei eventuale mântuiri? De ce nu se arată, lăsându-se întrebat despre faptele sale, certat ori înțeles, mângâiat ori sărutat de cei ce-l așteptaseră toată viața?

— De unde era să știe Irina că după aproape zece ani de moarte și mulți alții de căutare al unui nou trup, unul ce nu mai suporta pe vechile sale răni nici măcar atingerea unui giulgiu de in curat, tatăl ei cântărea cu alte greutateți și măsura cu alt metru?

Cel ce rostise fraza aceasta nu fusese Matei, ci Augustin Steriu.

Augustin, care nu mai luase loc la masă de câteva zile, se strecurase aproape pe furiș printre ceilalți și asculta cu mare atenție. Îi păruse bine că era acolo, deoarece, cu câteva zile în urmă, întâmpinase oarecare rezervă din partea lui Ioan când îl rugase să-l pună la curent cu începutul poveștii.

— Cu ce fel de metru? Cu cel al eternității?, întrebă Luca.

— Nu, nu cred să se fi inventat deocamdată, răspuse Matei. Mai degrabă cu un metru de dulgher sau de tâmplar, că tot lucrase el într-o fabrică de mobilă...

O umbră ce părea mai degrabă de lumină, o lumină cenușie, se așeză pe fața lui Matei și, odată cu ea, se uită la fiecare, ca și cum ar fi vrut să spună că, de acum înainte, el va fi doar cel ce ascultă.

În realitate, nimic din ceea ce povestise Matei până atunci, nu lăsa să se înțeleagă că ceea ce i se întâmplase lui Dumitru era ieșit din obișnuit. Dispariții și reapariții de persoane, copii sau maturi, se petreceau de când e lumea, aproape că nu aveau importanță motivele sau justificările.

În dimineața zilei de luni, 12 septembrie 1983, Dumitru Hulub plecă de acasă cu gândul de a nu se reîntoarce prea curând. Cel puțin așa reiese din spusele lui Nicolae. Ocolul pe care îl făcuse pe la fabrică nu era decât împlinirea unui ritual.

Intrat în birou, deschise ușa grea a fișetului metalic și scoase din el actele personale. Se obișnuise demult să păstreze acolo buletinul de identitate, certificatele de naștere și de căsătorie, livretul militar, carnetele de sindicat și de partid, câteva livrete de economii CEC. Le luă, le deschise rând pe rând, se uită la fotografiile, ca și cum ar fi privit pentru ultima dată un chip ce urma să nu mai fie al său, după care se îndreptă spre soba de teracotă, deschise ușița și răsuci robinetul de gaz. Aprinse chibritul și o flacără albăstruie izbucni cu un zgomot înfundat. Luă un clește de pe servitorul șemineului și, rând pe rând, apucă fiecare din actele pe care le scosese din fișet. Și, în aceeași ordine, le ținu deasupra flăcării până când grămada de scrum acoperi fantele arzătorului: câțiva pumni de cenușă în care se insinuase o identitate repudiată. Lumea ei apunea, fără să știe dacă vreodată o va înlocui una nouă.

După un timp – îndeajuns pentru a risipi fumul ce se instalase în birou – sosise și secretara. Era obișnuită cu venirile foarte timpurii ale directorului. Îl întrebă dacă vrea să-i pregătească o cafea. Dumitru o refuză și-i spuse că nu are timp, are o întâlnire importantă, va bea acolo. Ieși din birou cu aerul unui om preocupat, dar sigur pe ce urma să facă.

Se îndreptă spre gară. Era locul pe care-l țintise de la început: cu înfățișarea ei de început de secol, gara era un așezământ impersonal pe acoperișul căruia o roză a vânturilor cam ruginită, cu un cocoș decolorat în vârf, arăta, celui ce voia să vadă, mereu o altă direcție.

Deși dimineață, holul era plin de lume: trenurile veneau și plecau unul după altul. Multe erau de scurt parcurs, trenuri de

navetă pentru muncitorii din împrejurimi. Apropierea începutului de an școlar adăuga aglomerației obișnuite frenezia unei tinereți gălăgioase și nepăsătoare.

Se duse direct la linia a treia, unde știa că trag trenurile accelerate și rapide. Era sigur că măcar unul dintre ele va merge suficient de departe. Avea destui bani, era dispus să plătească eventuala amendă sau supraprețul biletului, așa că nu se uită ce scrie pe tabla atârnată pe peretele decolorat al vagonului. Nu conta direcția, totul era să meargă cât mai departe, de aceea urcă voinicește niște scări ce se dovediră, chiar și pentru el, destul de grele. Nu avea decât o mică geantă cu fermoar, ceva între așa-numitul diplomat, încă la modă, și geamantănașul de voiaj. Nimeni n-ar fi zis că era pregătit de o călătorie lungă.

Vagonul era incredibil de puțin aglomerat: intră într-un compartiment unde nu era nimeni și, așteptând să vină conductorul, privea pe geam. Toamna era în toi: mai timpurie ca de obicei, își arăta lanurile de porumb coapte și frunzișul pădurii colorat de un penel purtat de o mână tremurătoare.

Se apropia amiaza: mergea de aproape trei ore și nimeni nu intrase în compartimentul său, nici măcar controlorul de bilete. Departe de a-l neliniști, situația îi provocă o stare vecină cu euforia. O euforie ce semăna cu ceea ce s-ar putea numi un plectis agitat, deoarece peisajul prin care trecea începuse să primească înfățișările mai-văzutului, în timp ce sufletul îi era cuprins de o senzație nouă. Pentru prima dată în viață, simțea că necunoscutul îmbrăcase haina largă a lui totul-e-possibil, iar acesta din urmă nu era decât o mică pasăre ce ciugulea din anii săi viitori cu o sânguință irepresibilă.

La puțin timp după orele douăsprezece, trenul opri într-o gară nu prea arătoasă, dar destul de mare pentru a presupune că aparține unui oraș mai răsărit.

Coborî fără ezitare, cu puțin înainte de repornirea trenului: staționarea fusese mai scurtă decât bănuise. Pe placa emailată de pe frontispiciul clădirii era scris cu litere albe pe fond albastru: *Adjud*. Mai fusese o dată aici, dar nu-și mai aducea aminte nimic.

Ziua era înaltă și luminoasă, orașul curățel și liniștit. Dumitru se îndreptă spre Centru. Spera să găsească acolo un restaurant mai